

การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน

นางพวงเพ็ญ เปล่งปลั่ง

ศูนย์วิทยพัชการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-995-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013749

I 16638694

A STUDY OF THAI LANGUAGE INSTRUCTION
CONDITIONS IN ROYAL AWARDED SECONDARY SCHOOLS

Mrs. Puangpen Plengplang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Secondary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1986

ISBN 974-566-995-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน
มัธยมศึกษาที่เด่น รางวัลพระราชทาน

โดย นางพวงเพ็ญ เกล่งปลั่ง

ภาควิชา มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพ็ชรชอบ

บัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา อังวัฒนกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.สุจริต เพ็ชรชอบ)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ยุพิน พิพิธกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทร์ทรัพย์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เด่น รางวัลพระราชทาน
 ชื่อ นิสิต   นางพวงเพ็ญ เปล่งปลั่ง
 อาจารย์ที่ปรึกษา   ศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพ็ชรชอบ
 ภาควิชา   มัธยมศึกษา
 ปีการศึกษา   2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เด่น รางวัลพระราชทาน ในด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน
 วิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล การจัดกิจกรรม-
 เสริมหลักสูตร และการนิเทศการสอน

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น 1 ชุด สำหรับตัวอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทย
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เด่น รางวัลพระราชทาน ขนาดเล็ก 49 คน โรงเรียนขนาด-
 กลาง 159 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 264 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เด่น รางวัล
 พระราชทาน ที่ได้รับรางวัลในปีการศึกษา 2526-2527 จำนวน 69 โรงเรียน แล้วนำ
 ข้อมูลที่ได้มาหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอ
 ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้

1. ในด้านการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด
 เห็นว่า มีการดำเนินการด้านจุดประสงค์ของหลักสูตรมาก ส่วนการดำเนินการกำหนด
 จุดประสงค์การเรียนรู้ การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนและหนังสืออ่านนอกเวลา
 และปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและหนังสือเรียนเห็นว่ามีน้อย

2. ในค่านวิธีสอน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า มีการปฏิบัติตามหลักการและระเบียบวิธีการสอนภาษาไทยมาก ส่วนการศึกษาวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนภาษาไทยนั้น ครูในโรงเรียนขนาดเล็กศึกษาวิธีสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ น้อย แต่ครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ศึกษาวิธีสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ มาก และการนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยและปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนภาษาไทยมีน้อย

3. ในค่านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า มีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่าง ๆ และมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย

4. ในค่านการวัดและการประเมินผล ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า มีวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลมากทุกประเด็น นอกจากนี้ยังมีการปฏิบัติตามหลักการ เพื่อวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย มีการออกข้อสอบเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย และมีการนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการวัดและประเมินผลมาก ส่วนในค่านความต้องการค่านการวัดและประเมินผลนั้น ครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความต้องการมาก แต่ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการน้อย และมีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลน้อย

5. ในค่านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทต่าง ๆ น้อย ส่วนการประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิธีการต่าง ๆ และการดำเนินงานเพื่อวางแผนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยวิธีการต่าง ๆ มีการปฏิบัติมาก และเห็นว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรน้อย

6. ในค่านการนิเทศการสอน ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด เห็นว่า ได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศน์น้อย แต่ต้องการได้รับการนิเทศจากบุคลากรประเภทต่าง ๆ มาก นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ มาก ส่วนในค่านการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีน้อย และในค่านความต้องการการนิเทศนั้น ครูต้องการให้มีการนิเทศเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทยมากทุกค่าน ในค่านปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนั้นพบว่า มีปัญหาน้อย

Thesis Title A Study of Thai Language Instruction Conditions in
Royal Awarded Secondary Schools.

Name Mrs. Puangpen Plengplang

Thesis Advisor Professor Sucharit Pienchob, Ed. D

Department Secondary Education

Academic year 1986

ABSTRACT

The purpose of this research was to study Thai language instruction condition in Royal Awarded Secondary schools, in the aspects of curriculum implementation and textbooks, methods of teaching, utilization of instructional media, measurement and evaluation, co-curricular activities and supervision.

The researcher constructed one set of questionnaire to collect data from Thai language teachers in 69 Royal Awarded secondary schools; 49 teachers from small schools, 159 teachers from medium schools and 264 teachers from large schools. All of these schools were awarded during the academic year of 1983-1984. The collected data were analysed by means of percentage, arithmetic mean, standard deviation and presented in tables and description.

The findings were as follows :

1. In the aspect of curriculum implementation and textbooks, teachers from schools of all sizes agreed that curriculum objectives were operated at the high level but learning objectives, utilization of textbooks, problems concerning curriculum implementation and textbooks

were found at the low level.

2. In the aspect of method of teaching, the teachers from all sizes of schools agreed that they practiced a lot in the principles and methods of teaching Thai language. In acquiring various methods of teaching to increase teaching efficiency, teachers from small schools practiced at the low level, but teachers from medium and large schools practiced at the high level. Introduction of various methods of teaching Thai language and problems concerning methods of teaching Thai language were found at the low level.

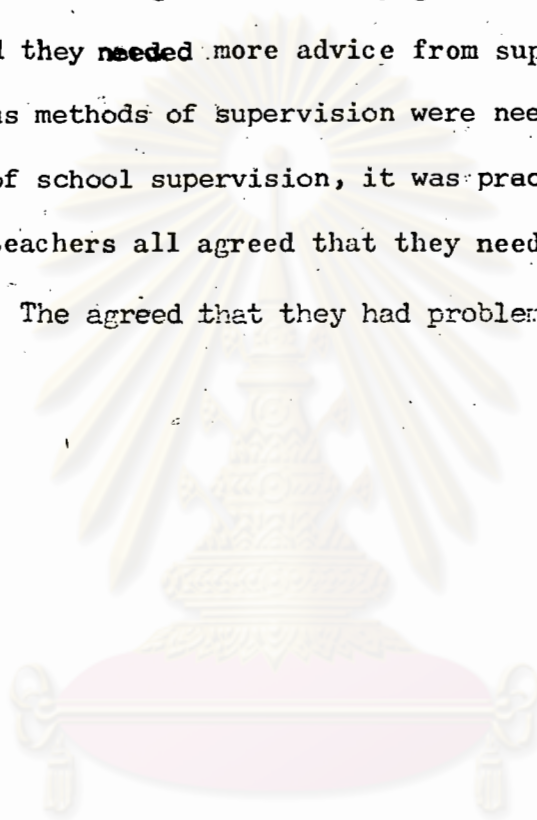
3. In the aspect of utilization of instructional media, Thai language teachers in 3 sizes of schools agreed at the low level that they used and prepared many kinds of instructional media in teaching; problems concerning utilization of instructional media were operated also at the low level.

4. In the aspect of measurement and evaluation it was found that all Thai language teachers agreed at the high level that they had measurement and evaluation objectives. The items which were operated at the high level were : following the rules and regulation of Thai language measurement and evaluation, producing tests for Thai language evaluation, and introducing various techniques of evaluation. Concerning needs for measurement and evaluation, the teachers from large schools and medium schools needed them at the high level but the teachers from small schools needed them at the low level ; problems concerning measurement and evaluation were also found at the low level.

5. In the aspect of co-curricular activities, the teachers in 3 sizes of schools agreed that it was practiced at the low level.

Evaluation, planning and organizing co-curricular activities were operated at the high level while they had problems concerning the organization of co-curricular activities at the low level.

6. In the aspect of supervision, it was found that, all the Thai language teachers agreed that they got a little advice from the supervisors and they needed more advice from supervisory personnel. Moreover, various methods of supervision were needed at the high level. In the aspect of school supervision, it was practiced at the low level. Thai language teachers all agreed that they needed supervision in every aspect. They agreed that they had problems of supervision at the low level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถของศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา อังวัฒนกุล ศาสตราจารย์ ฤพิน พิพิธกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ อินทร์พรชัย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณา ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รัตนา ศิริพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเชาวน์ เนตรประเสริฐ อาจารย์สุชาติ วงศ์สุวรรณ อาจารย์สมภูมิ บ่ายเที่ยง และ อาจารย์สาลินี มีเจริญ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์วิชัย สวัสดิ์วิร อาจารย์ประวิติ นิลวัชรมณี ที่กรุณาให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและครูภาษาไทยในโรงเรียน มัชฌิมศึกษาศึกษาแก่น รางวัลพระราชทานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งให้ความร่วมมือในการ ทอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.อภิชาติ สุขสำราญ คุณสุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์มณู สืบพงษ์พันธุ์ คุณวิษณุ ประสิทธิ์สุภพร อาจารย์วิวรรธน์ ประสิทธิ์สุภพร อาจารย์ ทนงศักดิ์ กลิ่นสีงาม ทลอคจน พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย และคุณป้ากิมย้ง โชคไพบุลย์ ที่ให้ทุนส่วนหนึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนการศึกษาของ ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณอาจารย์สำเร็จ เปล่งปลั่ง ที่ห่วงใย ให้กำลังใจ และ เสียสละ อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งปวงของผู้วิจัย

พวงเพ็ญ เปล่งปลั่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สภาพการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทย.....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
3. วิธีดำเนินงานวิจัย	
การศึกษาค้นคว้า	60
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	60
การสุ่มตัวอย่างประชากร	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล	63
การนำเสนอข้อมูล	64
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
5. สรุปผลการวิจัย	125
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก.....	150

สารบัญ

	หน้า
ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	150
ข. รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร	151
ค. โรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน	155
ง. โครงการประกาศเกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่น	162
จ. แบบสอบถาม	166
ประวัติผู้เขียน	187

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของครูภาษาไทย	66
2	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการดำเนินการด้านจุดประสงค์ ของหลักสูตร.....	68
3	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการดำเนินการกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้	71
4	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนและหนังสือ อ่านนอกเวลา	72
5	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรและหนังสือ เรียน	74
6	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่ครูภาษาไทย ได้นำมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย	76
7	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการศึกษาวิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมประสิทธิภาพการสอนภาษาไทย	78
8	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักการและ ระเบียบวิธีในการสอนภาษาไทย	79
9	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาด้านวิธีสอนภาษาไทย ...	81
10	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ประเภทต่าง ๆ ในการเรียนการสอนภาษาไทย	83
11	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดสื่อการเรียนการสอนด้วย วิธีการต่าง ๆ	85
12	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ..	87
13	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการประเมินผล การเรียนการสอนภาษาไทย	89
14	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักการเพื่อ วัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการออกข้อสอบเพื่อวัดขั้นตอนการเรียนรู้ของนักเรียน	93
16	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ครูภาษาไทยนำมาใช้	95
17	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับความต้องการการวัดและการประเมินผล เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน	97
18	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย	98
19	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยเสริมการเรียนการสอน	100
20	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	103
21	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวางแผนและดำเนินงานเพื่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	104
22	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อเสริมการเรียนการสอนภาษาไทย	106
23	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ได้รับจากศึกษานิเทศก์สายภาษาไทย	108
24	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศจากบุคลากรประเภทต่าง ๆ	109
25	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับความต้องการวิธีการนิเทศการสอนภาษาไทย	111
26	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน ...	114
27	ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนภาษาไทยคานต่าง ๆ	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

28 ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการสอนภาษาไทย 117

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย